

భారత కార్మికోద్యమ చరిత్ర

1830-2010

సుకోమల్ సేన్

ప్రజాశక్తి బుక్ హౌస్

భారత కార్మికోద్యమ చరిత్ర

1830-2010

సుకోమల్‌సేన్

భారత కార్మికోద్యమ చరిత్ర

1830-2010

రచన

సుకోమల్ సేన్

తెలుగు

కె.కె.డి. హనుమంతరావు

ఎస్. ధనుంజయరావు

ప్రజాశక్తి బుక్ హౌస్ తెలంగాణ

ఎమ్ హెచ్ భవన్, ప్లాట్ నెం. 21/1, అజమాబాద్, ఆర్ బి సి కళ్యాణమండపం దగ్గర

హైదరాబాద్-20. ఫోన్ : 040 - 27660013

189189

ప్రచురణ సంఖ్య : 1354

ప్రథమ ముద్రణ : ఏప్రిల్, 2015

వెల: ₹ 500/-

ప్రతులకు

ప్రజాశక్తి బుక్ హౌస్ తెలంగాణ

ఎమ్ హెచ్ భవన్, ప్లాట్ నెం. 21/1, అజమాబాద్,

ఆర్టిసి కళ్యాణమండపం దగ్గర హైదరాబాద్-20. ఫోన్ : 040 - 27660013

బ్రాంచీలు

హైదరాబాద్ (చిక్కడపల్లి), బాగ్లింగంపల్లి (ఎస్.వి.కె.), ఇ.సి.ఐ.ఎల్.

నల్గొండ, హన్మకొండ, కరీంనగర్, ఖమ్మం

విజయవాడ, విశాఖపట్టణం, తిరుపతి, ఒంగోలు, గుంటూరు

ముద్రణ

ప్రజాశక్తి డైలీ ప్రింటింగ్ ప్రెస్, హైదరాబాద్

website : www.psbh.in

విషయసూచిక

ముందుమాట	7
రచయిత గురించి.....	9
1. అంతర్జాతీయ పరిస్థితులు	11
2. ప్రాచీన భారతీయ ఆర్థికవ్యవస్థ విచ్ఛిన్నం.....	25
3. భారతదేశంలో పెట్టుబడిదారీ విధాన అభివృద్ధి : కార్మికవర్గ అవతరణ... 33	
4. పరిశ్రమాభివృద్ధి - కార్మికవర్గ స్థితిగతులు.....	47
5. శ్రామికుల వలస - ప్లాంటేషన్ కార్మికుల స్థితి.....	65
6. కార్మికోద్యమ ప్రారంభదశ (1850-1900).....	85
7. సంఘటిత ట్రేడ్ యూనియన్ ఉద్యమ నిర్మాణంలో తొలిదశ (1900-1914)	103
8. మొదటి ప్రపంచ యుద్ధం - కార్మికవర్గ రాజకీయ చైతన్యం సంఘటిత ట్రేడ్ యూనియన్ ఉద్యమాభివృద్ధి (1914-1920).....	127
9. అఖిల భారత ట్రేడ్ యూనియన్ కాంగ్రెస్ స్థాపన (1920).....	181
10. అఖిల భారత ట్రేడ్ యూనియన్ కాంగ్రెసు రెండవ మహాసభ (1921).....	205
11. ప్రప్రథమంగా భారతదేశంలో మార్క్సిజం అవతరణ అంతర్జాతీయ శ్రామికవర్గ సమీకరణ	213
12. ఆర్థిక మాంద్యం : కార్మికవర్గ ఆత్మరక్షణా పోరాటం (1922-1926)	227

13.	పోరాటాల ఉద్యమ - వ్యాప్తి (1926-29)	255
14.	ఎ.ఐ.టి.యు.సి.లో చీలిక - సామ్రాజ్యవాదుల దాడి (1929-31).....	299
15.	ప్రపంచ ఆర్థిక సంక్షోభ కాలంలో పోరాటాలు (1931-36).....	337
16.	ప్రాంతీయ స్వయం ప్రతిపత్తి కాలంలోనూ, రెండవ ప్రపంచ యుద్ధ ప్రారంభంలోనూ (1937-39) సాగిన తీవ్ర పోరాటాలు	375
17.	రెండవ ప్రపంచ యుద్ధ కాలంలో కార్మికవర్గ పోరాట క్రమం (1939-45).....	393
18.	జాతీయోద్యమంలో చివరిదశ : భారత కార్మికవర్గం (1945-47)	421
19.	ఆఫీసు, ప్రభుత్వ ఉద్యోగుల ట్రేడ్ యూనియన్లు.....	451
20.	నూతన పరిస్థితుల్లో కార్మికవర్గం (1947-1970).....	467
21.	కార్మిక వర్గంపై ప్రభుత్వ దమనకాండ (1971-1977)	493
22.	విభిన్న రాజకీయ దృశ్యం 1977-84లో కార్మిక వర్గ పోరాటాలలో కొత్త ఘటనలు.....	539
23.	తీవ్రమైన ఆర్థిక సంక్షోభం - పెట్టుబడికీన కార్మికవర్గ ప్రతిఘటన (1985-1990).....	581
24.	నూతన పరిస్థితి - సమస్యలు, అవకాశాలు అంతర్జాతీయ పరిణామాల ప్రకంపనలో అపూర్వమైన ఐక్య కార్మిక పోరాటాలు	637
25.	సోవియట్ యూనియన్ మరియు తూర్పు యూరప్ దేశాల్లో సోషలిస్టు వ్యవస్థ పతనం (1991-95).....	661
26.	సామ్రాజ్యవాద దురాక్రమణ భ్రమలుగా రుజువైన సామ్రాజ్యవాదుల జోస్యం	703
27.	తీవ్రమవుతున్న సామ్రాజ్యవాద ప్రపంచీకరణ యుపిఎ ప్రభుత్వ ఏర్పాటు మరియు కార్మికుల ఐక్య ప్రతిఘటన.....	717
28.	తీవ్ర ఆర్థిక దుస్థితిలో ప్రపంచ పెట్టుబడిదారీ విధానం	753

ముందుమాట

ప్రముఖ ట్రేడ్ యూనియన్ నాయకులు, ప్రసిద్ధ రచయిత సుకోమల్ సేన్ భూహత్తర రచన 'భారత కార్మికవర్గం - ఆవిర్భావం, ఉద్యమం, 1830-2010' క్షుణ్ణంగా సవరించి, విస్తరించిన తృతీయ ప్రతికి తెలుగు అనువాదం ఇది. రచయిత తొలి ప్రతి ముందుమాటలో పేర్కొన్నట్లు ఇది సంప్రదాయసిద్ధమైన ట్రేడ్ యూనియన్ చరిత్రలకు భిన్నమైనది. విస్తృతమైన జాతీయ, అంతర్జాతీయ నేపథ్యంలో భారత కార్మికవర్గ పోరాటాలను రాజకీయాలు, ఆర్థికాంశాల పరస్పర ప్రభావాలను గమనంలోకి తీసుకొని సాగిన రచన ఇది.

భారతదేశంలో కార్మికవర్గ ఆవిర్భావం, సంపన్న దేశాలలో కార్మికవర్గ ఆవిర్భావానికి భిన్నమైన రీతిలో వలసపాలకుల పూర్తి ఆధిపత్యం కొనసాగుతున్న సమయంలో జరిగింది. అందుచేత భారత కార్మికవర్గం పుట్టిన దగ్గర నుండి ఒకవైపున వలసవాదుల రాజకీయ పాలనను, రెండో వైపున దేశ, విదేశీ పెట్టుబడిదారుల ఆర్థిక దోపిడిని ఎదుర్కొనాలని వచ్చింది. ఈ విధంగా భారత కార్మికోద్యమం జాతీయ విముక్తి ఉద్యమంతో పెనవేసుకొని సాగింది. ఈ రకమైన సంబంధం 1947, ఆగస్టులో స్వాతంత్ర్యం లభించేవరకు కొనసాగింది. ఆ తర్వాత బడాబూర్జువావర్గ ఆధిపత్యంలో భారతదేశంలో పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థ నిర్మాణం జరుగుతున్న సమయంలో భారత కార్మికోద్యమం ముందుకు సాగింది. 1970 వరకు కొనసాగిన ఈ దశను తొలిప్రతి వివరిస్తుంది. 1970వ దశకం తర్వాత ప్రపంచ ఆర్థిక పరిస్థితుల్లో చోటుచేసుకున్న మార్పుల పర్యవసానంగా ప్రపంచ కార్మికోద్యమ స్వరూప, స్వభావాలలో కూడ మార్పులు సంభవించాయి. దీనితోపాటు శాస్త్ర సాంకేతిక విప్లవం ఫలితంగా కూడ కార్మికవర్గ నిర్మాణం మరింతగా మారిపోయింది. ఈ అంశాలను 1995 వరకు స్వీడీయ ప్రతిలో రచయిత వివరించారు.

ఇప్పుడు మీ ముందున్నది తృతీయ ప్రతి. ఇది 2010 వరకు పరిణామాలను వివరిస్తుంది. నయా ఉదారవాద ప్రపంచీకరణ విధానాలు ఉధృతంగా కొనసాగుతున్న ఈ కాలంలో ప్రపంచ కార్మికవర్గంతో పాటు భారత కార్మికవర్గం కూడ అత్యంత క్లిష్ట పరిస్థితిని ఎదుర్కొంటున్నది. భారత ప్రభుత్వ కార్మికవర్గ వ్యతిరేక వైఖరి, విధానాలు, దానికి ప్రతిగా కార్మికవర్గ పోరాటాలు, ఉద్యమాలను తగు వివరాలతో రచయిత విశ్లేషించారు. అంతేకాదు, ఈ ప్రతి క్షుణ్ణంగా సవరించబడింది. భారత కార్మికోద్యమం తొలిరోజుల్లో కేరళ ట్రేడ్ యూనియన్ ఉద్యమం గురించి భారత దేశంలో కీలక పరిశ్రమల్లో ఒకటయిన బొగ్గగుల రంగంలో కార్మికవర్గ ఉద్యమ ఆవిర్భావం గురించి కూడ వివరాలను రచయిత దీనిలో పొందుపరిచారు.

ఈ పుస్తకం మొత్తాన్ని ఎల్ఐసి ఉద్యమ నాయకులు కెకెడి హనుమతరావు, ఎస్. ధనుంజయరావులు అనువదించారు. వీరిరువురికి ప్రత్యేక ధన్యవాదాలు. భారతకార్మికోద్యమ చరిత్రను దాని ప్రత్యేకతలను ప్రతిబింబించే ఇంతటి సమగ్ర గ్రంథం తెలుగులో లేదు. అలాంటి అపురూపమైన ప్రచురణను పాఠకులకు అందిస్తున్నందుకు ప్రజాశక్తి బుక్ హౌస్ ఎంతో గర్విస్తున్నది. మా ఈ కృషిని ఆదరించి సద్వినియోగం చేసుకోగలరని ఆశిస్తున్నాము.

ప్రజాశక్తి బుక్ హౌస్,

హైదరాబాద్

రచయిత గురించి

పారిశ్రామిక విప్లవం ప్రారంభం కావడంతో, పెట్టుబడిదారీ వర్గంతో పాటే ఆధునిక కార్మిక వర్గం అవతరించింది. ఇది ఎంతో శ్రమకోర్చి రచించిన పరిశోధనా గ్రంథం. 1830 నుండి 2010 వరకు దేశంలో కార్మికోద్యమ అవతరణ, పురోగమనానికి సంబంధించి చరిత్రని ఈ గ్రంథం చక్కగా విశ్లేషిస్తుంది. ప్రపంచ పెట్టుబడిదారీ విధానం, నయా ఉదారవాద దశలో ప్రవేశించిన తర్వాత కార్మిక వర్గ కార్యచరణనీ ప్రత్యేకంగా విశ్లేషించడం జరిగింది. భారత బ్రేడ్ యూనియన్ ఉద్యమంలో విప్లవ కార్మికోద్యమానికి, సంస్కరణవాద బ్రేడ్ యూనియన్ ఉద్యమానికి మధ్య తలెత్తిన సంఘర్షణలనీ ప్రత్యేకంగా వివరించింది. గతంలో 1995 వరకు వివరించిన పరిణామాలను 2010 వరకు తాజాపరచినది ఈ గ్రంథం.

కలకత్తా యూనివర్సిటీ నుండి పోస్ట్ గ్రాడ్యుయేషన్ పట్టా పొందిన ఈ గ్రంథ రచయిత శ్రీ సుకోమల్ సేన్, భారత బ్రేడ్ యూనియన్ ఉద్యమంలో సుదీర్ఘకాల అనుభవం గల్గిన నాయకుడు. 80 లక్షల మంది రాష్ట్ర ప్రభుత్వోద్యోగులకు ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్న ఆలిండియా స్టేట్ గవర్నమెంట్ ఎంప్లాయిస్ ఫెడరేషన్ (A.I.S.G.E.F.) ప్రారంభించబడిన 1960 నుండి దానితో మమేకమై పని చేశారు. 1982లో ఆ సంస్థ ప్రధాన కార్యదర్శిగా ఎన్నికైన ఆయన 2008 డిసెంబర్ వరకు ఆ బాధ్యతల్లో కొనసాగారు.

ఆయన అంతర్జాతీయ కార్మికోద్యమంలో కూడా ఎనలేని కృషి చేశారు. 1982లో నాటి జెకోస్లోవేకియాలోని ప్రేగ్ నగరంలో జరిగిన బ్రేడ్ యూనియన్ ఇంటర్నేషనల్ ఆఫ్ పబ్లిక్ అండ్ అలైడ్ ఎంప్లాయిస్ సంస్థ డైరెక్టివ్ కమిటీ సమావేశంలో పాల్గొనడంతో, అంతర్జాతీయ కార్మికోద్యమంలో ఆయన కృషి ప్రారంభమైంది. 1996లో ఆ సంస్థ ప్రధాన కార్యదర్శిగా బాధ్యతలు స్వీకరించి, ఆ సంస్థ ప్రధాన కార్యాలయాన్ని కోల్ కతాకు మార్చి, దానిని పునర్నిర్మించే కృషి చేశారు. 2009 చివరి వరకు ఆ బాధ్యతల్లో కొనసాగారు. 2011 వరకు డబ్ల్యు.ఎఫ్.టి.యు. అధ్యక్ష వర్గంలో సభ్యునిగా వున్నారు. సి.ఐ.టి.యు. అఖిల భారత ఉపాధ్యక్షునిగానూ,

A.I.S.G.E.F. సీనియర్ వైస్ చైర్మన్‌గా బాధ్యతలు నిర్వహిస్తున్న శ్రీ సుకోమల్‌సేన్ ఇతర అన్ని రంగాల్లోని ట్రేడ్ యూనియన్ ఉద్యమంతో సన్నిహిత సంబంధాలు కల్గివున్నారు.

భారత కార్మికోద్యమ చరిత్ర మీద ఆయన గత గ్రంథం దాదాపు అన్ని భారతీయ భాషల్లోకి అనువదించబడింది.

అంతర్జాతీయ కార్మికోద్యమ ఆరంభం నుండి 2011 వరకు నడిచిన “అంతర్జాతీయ కార్మికోద్యమ చరిత్రను” రచించారు. “భారతదేశంలో మేడే మరియు 8 గంటల పని దినం కోసం పోరాటం”, “కమ్యూనిస్టు ప్రణాళిక - ఒక విప్లవ సిద్ధాంతం - 150 సం॥ల సందర్భంగా నివాళి”, A.I.S.G.E.F. చరిత్ర వంటి గ్రంథాలు రచించారు. అంతేగాక, “భారతదేశంలో సంస్కృతి మరియు సామాజిక విప్లవానికి సంబంధించిన సమస్యలు”, “ఫాసిజం”, “భారత జాతీయోద్యమంలో కార్మిక వర్గ పాత్ర”, “కులం, మతం మరియు భారతీయ సమాజం” వంటి అంశాల మీద తన మాతృభాష అయిన బెంగాలీలో అనేక గ్రంథాలు రచించారు. అనేక పత్రికలకు వ్యాసాలు రాస్తున్నారు.

“భారతదేశంలో మేడే ఆవిర్భావం” గురించి రాసిన సుకోమల్‌సేన్, ప్రపంచవ్యాప్తంగా మేడే గురించి ఆయన అతి పెద్ద సంకలన గ్రంథాన్ని ఇటలీలోని మేడే ఇన్‌స్టిట్యూట్ ప్రచురించింది. ఎ.ఐ.ఎస్.జి.ఇ.ఎఫ్. అధికార పత్రిక ‘ఎంప్లాయిస్ ఫోరం’ 1979లో అవతరించిన నాటి నుండి దానికి ఎడిటర్‌గా కొనసాగుతున్నారు. 1982 నుండి 1994 వరకు భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ (మార్క్సిస్టు) తరపున రాజ్యసభ సభ్యునిగా బాధ్యతలు నిర్వహించారు.

అంతర్జాతీయ పరిస్థితులు

పారిశ్రామిక విప్లవం ఫలితంగా ఆధునిక కార్మికవర్గ ఉద్యమం అవతరించింది. సరిగ్గా ఇంగ్లాండు కేంద్రంగా పారిశ్రామిక విప్లవం ఆసియాఖండంలో విస్తరిస్తున్న సమయంలోనే భారతదేశం వలస పాలనలోనికి నెట్టబడింది. అందువలన పారిశ్రామిక విప్లవం ఈ గడ్డ మీద జరగడానికి బదులుగా ఇంగ్లండు దేశానికి వలస దేశంగా వున్న ఇండియా పాలకదేశమైన ఇంగ్లండ్, పారిశ్రామిక విప్లవాన్ని త్వరితం చేసింది. ఇదే సమయంలో భారతదేశంలో తరతరాలుగా కొనసాగుతున్న ఆర్థిక వ్యవస్థ చిన్నాభిన్నమయింది. కనుక ఇండియాలో పెట్టుబడిదారీ విధాన అభివృద్ధి చాలా ఒడిదుడుకులతో కూడి చాలా ఆలస్యంగా జరిగింది. ఈ కారణంగానే భారతదేశంలో కార్మిక వర్గ ఉద్యమం కూడా చాలా ఆలస్యంగానే అభివృద్ధి చెందసాగింది. భారతదేశంలో కార్మికవర్గ ఉద్యమాన్ని గురించి పరిశీలన జరిపేముందు యూరప్ లో కార్మికోద్యమం పుట్టుక, దానిలోని ప్రధాన ధోరణులను, నిర్మాణపరంగానూ, సిద్ధాంతపరంగానూ వచ్చిన పరిణామాలను స్పష్టంగా అర్థం చేసుకొనవలసిన అవసరం ఎంతయినా వున్నది.

పెట్టుబడిదారీ ఉత్పత్తి విధానంలో ప్రాచీనమైన ప్యూడల్ ఆర్థిక విధానం నుండి ఆధునిక పెట్టుబడిదారీ విధానం వరకు వచ్చిన మార్పును పెట్టుబడిదారీ విధాన అభివృద్ధిగా చెప్పుకుంటున్నాం. ఈ సుదీర్ఘమైన పరిణామ క్రమానికి 16వ శతాబ్దం మధ్య భాగంలోనే బీజాలు పడ్డాయి. 16వ శతాబ్దం మధ్య భాగం నుండి సుమారు 18వ శతాబ్దం చివరి వరకు దాదాపు రెండు వందల సంవత్సరాల సుదీర్ఘకాలం విస్తరించిన ఈ పరిణామ క్రమంలో వస్తువుల ఉత్పాదన పెట్టుబడిదారీ ఉత్పత్తి విధానంలో ప్రధాన లక్షణంగా వుండేది. ఇంతకు ముందు కూడా కార్మికులు తమ శ్రమశక్తిని అమ్ముకొనే జీవనం సాగిస్తుండేవారు. కాని వారు స్వతంత్రులయ్యే అవకాశాలు మాత్రం వుండేవి.

సరుకుల అవసరం ఎక్కువై ఉత్పత్తి ఎక్కువ చేయవలసి రావడంతో అనేకమంది కార్మికులు ఒకచోట చేరడం మొదలయింది. వీరిలో పని విభజన కూడా ప్రారంభమయింది. ఈ సామాజిక శ్రమ విభజన వలన కొందరు కొన్ని రకాల పనులలో నైపుణ్యం సంపాదించడంతో వ్యక్తుల విలువ తగ్గి, ఉత్పత్తి క్రమం నుండి వేరు చేయబడి అనేక ఆంక్షలకు గురిచేయబడ్డారు.

ఒక కళాకారునిగా తన సాధారణ నైపుణ్యాన్ని, స్వతంత్రంగా పనిచేసే శక్తి సామర్థ్యాలను కోల్పోయి కార్మికుడు ఉన్నత స్థాయి నైపుణ్యాన్ని సంపాదించవలసి వుండేది.

సరుకుల ఉత్పత్తి ప్రారంభం కాకముందు అనుభవజ్ఞులైన వృత్తి కళాకారులు చేసిన ఉత్పత్తినే తరువాత రోజుల్లో కొద్ది మంది నైపుణ్యం గల్గిన పనివారు, అనేకమంది నైపుణ్యం లేని పనివారి సమిష్టి కృషి ఫలితంగా సాధించారు. 18వ శతాబ్ది చివరి భాగంలోనూ, 19వ శతాబ్దం ప్రారంభంలోనూ సాగిన పారిశ్రామిక విప్లవం ఈ పరివర్తనను పరిసమాప్తి చేసింది. శారీరక శ్రమ ద్వారా ఉత్పత్తి కొనసాగే చేతివృత్తుల స్థానంలో యంత్రాలను విస్తృతంగా ఉపయోగించే భారీ పరిశ్రమలు అవతరించాయి. ఈ పరిణామదశలో నూతన విషయాలు కనుగొనబడడం, నూతన యంత్రాలు ప్రవేశపెట్టబడడం జరిగింది. అంతేగాక యీ దశలోనే రెండు ప్రధాన వర్గాలవతరించాయి. ఫ్యాక్టరీలతో సహా ఉత్పత్తి సాధనాలపై యాజమాన్యం వహించి కార్మికులను దోపిడీ చేసే బూర్జువా వర్గం, ఉత్పత్తి సాధనాలు ఏ మాత్రం తమ ఆధీనంలో లేక కేవలం జీతాల కొరకు రెక్కలమ్ముకునే శ్రామికవర్గం అవతరించాయి.

యూరపు దేశాలన్నింటిలోనూ ఇంగ్లండ్ ప్రప్రథమంగా పారిశ్రామిక విప్లవాన్ని చవిచూసింది. దీనికి రెండు ప్రధాన కారణాలు చెప్పుకోవచ్చు. ప్యూడలిజానికి వ్యతిరేకంగా విజయవంతంగా పోరాటం సాగించి దేశాన్ని (ఇంగ్లండ్ను) ప్యూడలిజం సంకెళ్ళ నుండి విముక్తి చేయడంలో ఇంగ్లండ్లోని పెట్టుబడిదారీ వర్గం నాయకత్వ స్థానంలో వుంది. ఇంతేగాక బ్రిటిషు వలసవాదులు ఇండియా తదితర వలస దేశాలను కొల్లగొట్టి ఆ సంపదను ఇంగ్లండ్కు తరలించారు. ఈ సంపద ఇంగ్లండులో పెట్టుబడిదారీ పరిశ్రమలను నిర్మించడంలో ప్రముఖ పాత్ర వహించింది. వాస్తవానికి 1757లో జరిగిన ప్లాసీ యుద్ధం తర్వాత భారతదేశం నుండి అశేష ధనరాసులు ఇంగ్లండ్కు తరలించబడ్డాయి.

బ్రిటన్ దేశంలో ప్రాచీనమైన ప్యూడల్ వ్యవస్థకు, ఆధునాతనమైన పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థకు మధ్య సాగుతున్న బలవత్తరమైన పోరాటం 1640 విప్లవంతో పరాకాష్ఠకు చేరుకుంది. బ్రిటన్ రాజు ప్రజలపై పన్నులు వేయడానికి ప్రయత్నించడంతో రాజుకు, పార్లమెంట్కు మధ్య వైషమ్యాలు, విభేదాలు ఏర్పడ్డాయి. ఈ విభేదాలే బ్రిటన్లో అంతర్ముద్దానికి తక్షణ కారణాలయ్యాయి. ఈ పోరాటంలో పరిశ్రమలతో సంబంధాలున్న పెట్టుబడిదారులు పార్లమెంట్తో పూర్తిగా సహకరించారు. కాని నిజానికి రాజ్యాధికారం “పురోగమిస్తున్న పెట్టుబడిదారీ వర్గం” చేతిలో వుండాలా లేదా “ప్యూడల్ పాలకవర్గాలు, వారి మద్దతుదారుల” చేతుల్లో వుండాలా అనేదే ప్రధాన సమస్య. ఈ పోరాటంలో విజయం సాధించి పెట్టుబడిదారీవర్గం రాజ్యాధికారాన్ని హస్తగతం చేసుకుంది.

సరిగ్గా ఇదే సమయంలో శాస్త్ర విజ్ఞానం పురోగమించి అనేక నూతన విషయాలు కనుగొనబడ్డాయి. ఈ పరిణామం పారిశ్రామిక విప్లవానికి మరింత దోహదం చేసింది. మొట్టమొదటిసారిగా నూలు పరిశ్రమలో యంత్ర పరికరాలు ప్రవేశపెట్టబడ్డాయి. 1765లో

హార్గ్రీవ్స్ స్పిన్నింగ్ జెన్నీని కనుగొనడంతో యంత్ర యుగం ప్రారంభమైందని చెప్పవచ్చు. ఆ తరువాత జేమ్స్ వాట్ ఆవిరి యంత్రం, రిచార్డ్ ఆర్నైట్, శామ్యుల్ క్రాంప్టన్ కనుగొన్న జొళిమిల్లు యంత్రాలు, ఎలీవైట్నీ కనుగొన్న కాటన్ జిన్ యంత్రం, ఫిల్టర్ కనుగొన్న ఆవిరితో నడిచే పడవ మొదలైన యంత్ర పరికరాలు కనుగొనబడటంతో పారిశ్రామిక విప్లవం మరింత పురోగమించింది. ఈ విప్లవాత్మకమైన పరిశోధనలతోబాటు, త్వరత్వరగా విస్తరించిన బొగ్గు, ఇనుము, టెక్స్టైల్ పరిశ్రమలు, రైలు మార్గాలు పారిశ్రామిక విప్లవానికి సాంకేతిక పరమైన పునాదులు వేశాయి.

అంటే పారిశ్రామిక విప్లవానికి రెండు ప్రధానమైన కారణాలు కన్పడుతున్నాయి. ఒకటి సాంకేతిక పరమైనది. అంటే యంత్ర పరికరాలు కనిపెట్టబడి విశేషంగా ఉపయోగంలోకి రావడం. రెండవది సామాజికమైనది. అంటే పాత పూర్వ వ్యవస్థ అంతరించి దాని స్థానే నూతనంగా పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థ ఏర్పడడం. నూతనంగా రూపుదిద్దుకుంటున్న ఈ పెట్టుబడిదారీ ఆర్థిక వ్యవస్థలో బూర్జువా వర్గం, శ్రామిక వర్గం అనే రెండు ప్రధానమైన వర్గాలేర్పడడం జరిగింది.

పారిశ్రామిక విప్లవం విస్తరించడంతో మానవశక్తి పరిమితులను మించి యంత్రశక్తి అత్యంత ప్రాధాన్యత సంతరించుకున్నది. దీనితో ఉత్పత్తి క్రమము పూర్తిగా మారిపోయింది. సరుకుల ఉత్పత్తి ప్రారంభించబడిన తొలిదశలో ఉత్పత్తిలోని వివిధ ప్రక్రియలను సమన్వయం చేయవలసి రావడంతో సామాజిక శ్రమను సమీకరించవలసిన అవసరం ఏర్పడింది. కానీ, అప్పటికే ఉత్పత్తి క్రమంలో వున్న భౌతిక పరిస్థితుల వలన కార్మికుడు కేవలం ఉత్పత్తే ధ్యేయంగా గల భారీ పరిశ్రమలలోని యంత్రాలకు పూర్తిగా బానిస అయ్యాడు. దీని వలన వినాశనకరమైన పరిస్థితులేర్పడ్డాయి. పెట్టుబడిదారీ విధానం ఫలితంగా కార్మికులు దారుణమైన పరిస్థితులను ఎదుర్కోవలసి వచ్చింది. పెట్టుబడిదారీ విధానం పురోగమించడంతో ఈ నూతన ఉత్పత్తి విధానంలో శరీర దారుణ్యంతో పనిలేదు. కష్టపడి నైపుణ్యాన్ని సంపాదించవలసిన అవసరం లేదు. అందువలన స్త్రీ, బాల కార్మికుల సంఖ్య విపరీతంగా పెరిగింది. ఈ పరిణామాల వలన శ్రామిక ప్రజానీకం శారీరకంగానూ, మానసికంగానూ దుష్ప్రభావానికి లోనయింది. మానవశక్తి మీద యంత్రశక్తి ఆధిక్యత సంపాదించడంతో పెట్టుబడిదారుల లాభాపేక్షకు అంతూపొంతూ లేకుండా పోయింది. ఈ పెట్టుబడిదారుల అత్యాశ ఫలితంగా కార్మికుల పనిగంటలు పెరిగాయి. ఈ యంత్రాల వలన కార్మికులు ఎక్కువ శ్రమ తీవ్రతకు లోనవడం జరుగుతున్నది. అంటే ఒకే కాలపరిమితిలో ఎక్కువ శ్రమ చేయవలసివస్తుంది. అంతేకాక కార్మికులు నికృష్టమైన వేతనాలకు కూడా పనిచేయవలసిన పరిస్థితులు ఏర్పడ్డాయి.

కార్మికోద్యమం జాతీయ స్థాయి ఉద్యమంగా అభివృద్ధి చెందడానికి పారిశ్రామిక విప్లవమే కారణమైనప్పటికీ, ఇంగ్లండ్ లో 1752వ సం॥ నుండే ట్రేడ్ యూనియన్లు ఆవిర్భవించడం ప్రారంభమయింది. దీనికి పూర్వమే శ్రామికులందరు కలసి మెలసి వుండటం ఇంగ్లీషు వారి జీవన విధానంలో అతి సామాన్యమైన విషయంగా వుండేది.

సరుకుల ఉత్పత్తి ప్రారంభమైన తొలిరోజుల్లో కూడా కార్మికుల, పెట్టుబడిదారుల ప్రయోజనాలు పరస్పర విరుద్ధమైనవయినప్పటికీ, కార్మికులు ఈ వ్యవస్థను సహించి పూరుకున్నారు. పేద రైతుల విషయంలో యిది స్పష్టంగా అవగతమౌతుంది. బలసంపన్నులైన భూస్వాములు పేద రైతులను వారి భూముల నుండి బలవంతంగా వెళ్ళగొడితే, వీరందరూ కొత్తగా ఏర్పాటు గావించబడిన పరిశ్రమలలో తమ జీవనాధారం చూసుకోసాగారు. కాని అసతికాలంలోనే ఈ నిర్దిష్టత తీవ్రమైన సంఘర్షణలకు దారి తీసింది. వాస్తవానికి మధ్యయుగంలో (సుమారు క్రీ.శ. 600-1500 మధ్యకాలంలోనే) చెదురుమదురుగా ఈ సంఘర్షణలు జరిగాయి. 18వ శతాబ్దం నాటికి ఈ తిరుగుబాటు తీవ్రతరమై, వివిధ పారిశ్రామికవాడలలోని నిపుణులైన కార్మికులను ఏదో కొంతమేరకైనా ప్రభావితం చేయగల్గాయి.

పెట్టుబడిదారీ విధానం ప్రారంభమై, భారీ పరిశ్రమలు నెలకొల్పబడని రోజుల్లో నైపుణ్యం అవసరమున్న అనేక పరిశ్రమలలో, అప్రెంటిస్లు నిపుణులైన పనివారుగా తయారవడం కూడా చాల కష్టసాధ్యంగా వుండేది. అందువలన కూలీలుగా పనిచేస్తున్న అప్రెంటిస్లు జీవితంలో ప్రగతిని సాధించడం అసాధ్యమని గుర్తించారు. దీనితో నిపుణులైన వీరు తమ జీవన ప్రమాణాలను మెరుగుపరచుకునేందుకు ఫ్రేడ్ క్లబ్లను ఫ్రేడ్ యూనియన్లుగా వినియోగించుకొనడం ఉద్భవం చేశారు. ఉన్ని పరిశ్రమలో నేతపనివారు కూలీల స్థాయికి దిగజార్చబడ్డారు. ఈ పరిస్థితులలో తమ జీవన ప్రమాణాలను మెరుగుపరచుకొనేందుకు కార్మికులు ఏకం కావడం ప్రారంభించారు కాని భారీ పరిశ్రమలలోని కార్మికులలో ఐక్యత తక్కువ స్థాయిలో వున్నది. ఏ ఒక్క బొగ్గుగనిలోనూ గని కార్మికులకు సరియైన సంఘమంటూ ఒకటి లేదు. ఇంజనీరింగ్, ఇనుము పరిశ్రమలలో ఫ్రేడ్ యూనియన్లు నిపుణులైన కార్మికులకు మాత్రమే పరిమితమయ్యాయి. నైపుణ్యం లేని కార్మికులు యూనియన్లలో లేరు. ఉత్పత్తి పురోగమించటంతో నైపుణ్యం కలిగిన పనివారికి డిమాండ్ పెరిగింది. దీనితో పట్టణాలలో నైపుణ్యం కలిగిన పనివారి ఫ్రేడ్ క్లబ్లను మరింత శక్తివంతంగా తయారయ్యాయి. మధ్యయుగాల నాటి నుండే పరస్పర విరుద్ధమైన ప్రయోజనాలు గల్గిన పెట్టుబడిదారీ, శ్రామికవర్గాల సంబంధాల విషయంలో “చట్టం” కూడా యజమానులకు అనుకూలంగా వ్యవహరిస్తోంది (14వ శతాబ్దంలో తీవ్రమైన వ్యాధులకు గురయి, కార్మికులు అసంఖ్యాకంగా మృత్యువాతబడ్డారు) . కొన్ని పరిశ్రమలలోని కార్మికులకు ఈ పరిస్థితులకు ముందున్న స్థాయిలోనే జీతాలు నిర్ణయించడానికి 1349లో ఒక ఆర్డినెన్స్ జారీ చేయబడింది. 1640 నాటికి న్యాయాధికారులు తమ ఇష్టానుసారం జీతాలను నిర్ణయించే విధానం అన్ని రంగాలకు విస్తరించబడింది. నిపుణులైన పనివారి జీవన ప్రమాణాలను క్రమబద్ధం చేయడానికి ఎలిజిబెత్ రాణి శాసనం చేసిననాటి నుండే ప్రభుత్వమే శ్రామికుల స్థితిగతులను క్రమబద్ధం చేయాలనే సాంప్రదాయం కొనసాగుతోంది. ఎలిజిబెత్ శాసనంలో పేర్కొనబడిన విధంగా జీతాలు తక్కువగా వున్నాయని గాని, పని గంటలు ఎక్కువగా వున్నాయనిగాని, అప్రెంటిస్ షిప్ నిబంధనలను యజమానులు పాటించని సందర్భాలలోనూ, తన సమస్యలను నేత పనివాడు లేక నైపుణ్యం కలిగిన ఏ పనివాడైనా పార్లమెంట్ కు గాని, ప్రభుత్వానికి గాని విన్నవించు కోవచ్చు. ప్రారంభంలో కొన్ని సందర్భాలలో పార్లమెంట్ కార్మికుల సమస్యలను పరిశీలించి కొన్నింటిని పరిష్కరించినప్పటికీ, రాను రాను

End of Preview.

Rest of the book can be read @

**[http://kinige.com/book/Bharata+Karmikodyama
+Charitra](http://kinige.com/book/Bharata+Karmikodyama+Charitra)**

*** * ***